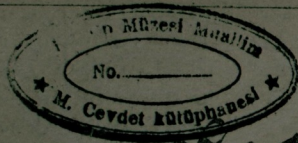

۱۵ کانون ثانی ۱۳۳۹ - ۱۹۲۳

صافی ۶۸ - ۲

در دنیای جلد

کتابخانه

اَوْن بَشْ كَوْنَلِكْ اِسْتَنْبُولُ

بيلهك درجهده معروفیت كس ایدنجیه قدر ،
محررلكدن باشقه بر مسلك طوطیدر . فقط بو
معروفیتیه وارده بیلک اوزره ، كندیتیه یازمق زمان
وقتی برافق برمسلك اتقان ایغیدر .
بوتیجه اعتراض ایدلرند بری دیورک :
« بَن یِکری سَکَر سته دَبری هرکون لاقلا سَکَر
ساعت چالیشیوم و دیرمک بَنکَنه بَکَری برمسلك ،
برعمری تام و مکمل برار و جوده کتیرمکدن منع
ایدر . »

بوعراضی ترویج ایدن دیگر برعمره نظراً
هرهاسک بر دائرهده مأمور اولق دخی بر عمر
ایچون ضرریدر .

فقط دیکرلرله کوره محررلكدن باشقه بر
ایش صاحی اولق نه « شاتوپریان » ، نه « غو-
پنو » بی بیوک اثرل وجوده کتیرمکدن منع
انجهشدر . « قازانچ » امکانشدر سوره عررلی
استیلا ایدن حرص صنت و ادبیانه قاندهن زیاده
ضرر ویدی . بر مقصد دیورک : « بَر زانده
یاشاپورک » یازی بی مسلك اتخاذا ایغش اولانلرک
اکثر یادوشونک و قترلی یوقدر ، حتی اوقومنه .

واصل ویشی « یاشامق » ده ، وقترلی یوقدر ، زرا
« قازانچ » حریصله مشوعدرلر . دوشونک ،
اوقومق یاشامق ، « قازانچ » و قنده زمانی بهوده
یره صرف ایتک دیکدر . بونک ایچوندرک واقعا
فراغده مانتاشی رومان چیچور و رومانچیلر آهسته
مانتاشی یاره قازانلر وار . فقط بو رومانلرک
اکثری ، کولورک قیشیق اوجاق باشنده آکلاند
قلری ماسال و حکایارلدن ده زیاد مهم دکلدور .
ادبیات کارل برمسلك تلی ایدلری و قندری ،
بوسلکه انساب ایدلر کتجه اگرتیدندن شیوی
هیبی حیالزاری قازانق ایچون تحسولور برجهده
وغیره مجبوردرلر . و ایچلرندن بضریری موقیت
قازادیلری ، دحال برچوق کیسه بونلرک اثرلرندن ،
طبق قینا قینا خلاصی ویا صاج حیرن برلوسیون
کچی ، استفاده قوبولندهدرلر .

کار و قازانچ غوغا ایدندن بری فرانز ایدانده
بیوک برندن حس ایدلشدر ، و بون عررلر شیبی
صمت و ادبیاتی بو « کار و کسب » خسته لندن
قور تازمق ایلندهدرلر . موسیو بو قازانق
دیورک : « ادبیات ایچون مشوم برمسلك واردر ،
مسلك ادبی ! » یعنی حیاتی قازانق ایچون قوند
ره حیاتی ایدن بر عمر ، حیاتی ادبیانه قازانده
چالیشان برعمره سرچسدر . تأمین میشت ایچون
« سینورا » کوزک جای پالاتیوردی .

ژان ژاک روسو « نوطه قویه ایدردی ،
« پیر لوت » بحریه ضابطیدر ، « آلباسمان »
کابدر ، « ذرونده » سفارت کابیدر ، فقط

اُویات و قازانچ — دنیایک الک اوجوز
شهری و یانهده ، توکیایک الک بیوک شاعری
عبدالحق حامد سفالت چکیور . بونی ، چکنرده
« طنین » ده چقان بر منظومه بوتون مطبوعات
و ادبیات طالعانه اعلان ایتدی . منظومه بی اوقودیفنر
صبح ، حیاتی صنعته وقف ایدن کنج بر اوقداشم
بکا دیدی ، که :

— بوعاقبت ، دای دیه تقدیس ایتدیکیز
بر شاعرک عاقبتیدر . کم یایلر بلسک بز اونک یاشنده
سوقاق دینلجیسی اولاجنر ..
وارقفسندن منالر کایور :

— « آتلاتیه » اوج بوزیک باصیلدی ،
« فو » نک مؤلی بوکون بر میلیوردر . حالیکه
بزده اثرله کیتیه ییلن هیچ برعمر کوسریله سز ،
یا بر دائرهده مأمور ، یار قومسیوینده اعضا ،
یا میراث بدی اولمایان صنعتکار ایچون یاشامق
امکانلرزد ، عبدالحق حامد قونسولس ، سفیر ویا
اعیانلر اولدیی مدحیه میشتی تأمین ایتدی
و بوکون داهیلکندن باشقه صفتی قلاذیبی ایچون
آچیدر .

غریب بر تصادفه ، ینه بو هفه ایچنده ،
« فیغارو » غزنه سنک بر « انکت » ی خفته
فرانسز مجموعه لردن برنسک مقاله سنی اوقودم .
« انکت » بوکلندی : [محررلر باشقه روملکده
طوماتلجی درلر]

فرانسز مجموعه سی بوسواله الک بیوک صنعتکار
و عررلر طرفندن ویریلن جوایلری خلاصه ایدکدهدر .
بو جوایلردن شایان دقت برتیجه چیچور . ادبیات
و صنایع نفیسه ایل « قازانچ » فکرینک غریب
بر صورتده تشوشه اوغرا دیتی ، حتی بئش اثرلرک
قیتمه دائر صرف « قازانچ » و « قازم » مقداری
ایله حکم ایدلری تورک عیثمده بوتیجه بی اوکرتمک
قاندسز اولماس کرکردر .

اشته تیجه : « برعمرر اگر زنگین دکلسه ،
استقلال ، حیثیت و معیشتی تأمین ایدم بیلک ایچون ،
هیچ اولماسه مبتدیلک دورزند و قلیله یاشایه .

ایکی اوطه اوقدر قیمتلی اشیا ایله دولو ایشک ،
دیکر جرمزلی آجق ایچون آره زلندن کچمک قایل
اولماسمدر . معاینه اوچیجی جرمه ک برسالر ایدیی
و فزون مویاسنک اوراده بولوندی شهبز
عد اولونوردر . زرا بو اوچیجی جرمه ک مدخلی ،
فیمری خالیر اوزرنده دوران ، سوم آلتوندر
یاوچلر کیمش . ایکی صنه محافظه ایدییور .

بکشفک هرکی دوشوندرن برجهده خودشودر :
نعل اولشده شمدییه قدر بومزار خسرلرک
کوزندن و حفر یاغیلرک قازمه سندن قاجه ییلشدر ؟

عصرک ناختری مارفندن دیک دوردر بیلر سسه
کندی عظیم قلتنک قشیقنه مقاومت ایدم بیلر
قیریلجی دوشونولرک اکال ایدیلکسز ترک
ایدیش اولدیفنه حکم اولونوردر . بونی قرق متره ،
قاندس سنک کیشلیک ۷ متره یگیری سانیتمره
دور و سمنک کیشلیک ایی متره قرق سانیتمره در .
بو ابادیه نظراً طاشک قلای بر ملیون بوز آکمش
سکر طوند .

بو طاشک سیوری اوچلی دمیر قلمرله
بونولش اولدیفنی کوسرن اوزرنده هیچ بر ایزه
تصادف ایدیلدیکندن متخصصرله جاقاق طاشندن
بورالافرله بونولدی غن اولونوردر . کورونوشی
مهیدر . بو طاشک بولوندی و صنعت ، اسنی مصرلیرک
عظیم آبدملر طاشیق و دیکلک ایچون قولا ندلری
اصولک تلتیق خفته . مهندسله اساس تشکیل
ایدیه ییلکدر . بو طاشک اوزرنده هانکی دوره
عائد اولدیی وکیلر طرفندن بایدریش اولدیفنی
کوسرن هیچ بر یازی یوقدر .

کشف اولرنامه فرعونیه مزاری مناسبتیدر

کچن نسخه مزده دارالفنون معلولندن اورام
غلافی بک ، مصر خرابلر زده میدانه چیقاریلان
« توت آتی آمهن » اسمنده ک فرعونک مزاری
حقته معلومات ورمشدی ، بوتون مزیا مطبوعات
بو مزارله مشغولدر . غزله بر دایر محض یاته
دائر هرکون مصردن آدقلری مسم معلومات
نشر ایدییورلر .

مزار ایچنده بولونان خزینه ک کرک تاریخ
کرک صنعتجه قیتمه هر دولونجین و تصورک فونتهدر .
اشیا باند ، فرعونک مزاری ، الک کوزل بارچی بی
تشکیل ایدییور . آثار قدیمه طابری شیدین
بو تختی « عجایب عالم » دن عد ایدییور . تختک
صرتنده ، منحصراً قیمتلی طاشلرله یایلش حکدارک
رسی منقوشدر . متخصصرک اقامه سته نظراً
ایتالیا رونه سانسک الک کوزل اثرلری ، اونوز
بش مصر اول ، مصر صنعتکارلری طرفندن یایلان
بوازینده هیچدر . بر آکاس کچمکه ایچنده فرعونک
قازینسک البهلری محفوظ بولونمدر . بواله بلر ،
اعمال یالکیز مصرلیرجه معلوم بر سر اولان
شفاف بر نسجدن یایلشدر . میلادن اونوز
عصر مقدم ، فرعون « زوزده » ، قره سودابه

طوتیلشدر . زمانک طیلری ، « قازانق » معبدنکه
مقدس کولی زلات ایتدیجی مرده حکمدار
رفقت ایدن الک کوزل جلوبلرک بوله شفاف البهلر
کیتمسی توسیبه ایشلردی . اوتار یخندن اعتباراً
فرعون سر بارلر زده قاندرک شفاف البهلر کیتمسی
عادت اولشدر . مزار ایچنده بولشان بر
ایکتنی کچمکه هنوز آقیلماسمدر . تخمینه کوره
بو کچمکه فرعونک البه سی بولویور . شمدیه
قدر بونوعدن قدیمه تروکاته تصادف ایدله مشید .
مزارک کندی بی هنوز میدانه چیقارلامشدر . آقیلان

بتون بو مسلک بر صنعتکار ایچون [اورتیک نه مقدار طبع ایدله چکنی و نه قدر قاره طوعتجی] دوشونرک یازی یازمقدن دها آژ ضررلیدر .

صنعتی برنوع دین کی تلی ایدن « مویمان » برکون دیمشک : « کاشک زولا یازمقا ناهمه بدی... زیرا اوندن سوکره ادیانک کارلی برایش اولدیفنه قناعت کنیدیر . زولا نیک چوق یازه قازاندیغی معلوم اولوچه برشال چوجنه دیدی که : [اوغل ، ادیب اول !] و بقالک چوجنی معلوم ادیبانی یادی . سوکره منه « قازانچ » فکری اخلاقده برید ایشددر . «زان لورمن » دن نقل ایدیلن شو فقره شایان دقتدر : « برکون مؤلفردن بری بکا برکتوب یازدی . بومؤلف « کنه سینک قیرنک عاشق اولدیفنی » اعلان ایشککله ساعده ایدیور و : [نه ایسترس کن سوله یکیکن ، الوردکه بدین بخت اولونسون !] دیوردی . »

« قوبه » دیرمشک : « یقینه حقیق محررل یالکیز کزیده برصنفا ایچون آژ یازاجلر وکتبا بلری کندی سهارینه طبع ایندیرمچکر . بلکه اوزمان کتکار ای آژ یازلغ بشارلانه بقدر . وقبله برحرر ائوندن استفاده ایچی دوشونغزدی . « لایرویه » ک برآوی بیوک برغیت ، ... یازه قزاشتیدی . بوندن او قدر حیره دوشدی ، که کتابک کتیردی بده بی آلتی ایستمددی وظایمنک قیرنه جهاز اولورق یوردی ! « وعلاوه ایدیور : « فکریجه برکون یازدی حلیق اونومویسل سراق ، اولله ایلهاقی طوعتجی کی ، صرف کیف ایچون یازیلجقدر . »

بومسئله دأژ سوک فکری ، « راشیلده » دن آیدورز : « یازمق بر صناعت دکل ، بر صنعت اولدیفندن ، انسان یازی یازمقله برابر حیاتی قازانق احتیاجنه بولوبیلیر . . اوله ایسه باشقه ایسه باش وورمی . اگر ادبیات ، اوف ، هرمانکی بر قازانچ واسطه سی عد ایدنلر طرفندن استیلا ایدلمیش اولمیدی ، بوکون اوقونه چی کتاب بولق ایچون بوندن مییقینی چکیزدک ! »

تورک محروری « قازانچ » سزلدن شکایت ایتمیسیر . واقعا یازیدن قازانماق ، تورکیده هنوز کوزل آژ یازلشنه سبب اولماور . فقط دوشونغی زکه بوکونکی رغبت ، وقازانچ ایچون یازی یازمق اصولی دوام ایدمک اولورسه هیچ بر زمان کوزل آژ صاحب اولماهیچز . بو فکر مرحوم عمر سیف الدینک فکریته طیان طیان شددر . زیرا او ک چوق صایلان ائوک اک انی اولدیفنه قانع ایدی - * *

تورک رساملنی تاشنه بکنارده ، صنعت و زده صنعت « سرومعه » آتندنه « اقدام » غزتمسندنه انتشار ایدن بر ماقله ، کزیده

درساملرزدن علی سایی بک اغبرادی موجب اولش ، بکا استیضاح قیلندن بر اوزون شکاتنامه کوندیریور . بو شکاتنامه بی ، عینی زامنده شخصه قارشی سوک درجه التفاتکار سوزلری احتوا ایتدی ایچین ، بواره عیناً دکل خلاصه درج ایدیورم ؛ فقط اولا موضوع بحث اولان مقالیده خلاصه ایتک لازم کایر . بو مقاله کتک سایی بکی کوجندرن قسسی بری باشده و دیگرکی نهایتده بولان شو ایکی جله دن عبارتدر :

« یکن کون برکتانچی دکاتنک جامکانی ایچنده صیعه صیعه آصیلش او چیک ووجنی بولی درسلمراقارکن تورک ظفرینک و تورک قهرمانلرینک بو کاغذر اوززنده دوجار اولدیفنی عاقبت دیرندن دیرنه آه ایچندن کندی آلهامدم ... » « کرک او قهرمانلرک ، کرک بو وقهرلرک شان وشری ، کوزده لکی واصلاتی ایچین ، مطلقا شاعرلرلرک صوصمه نه درساملرک دورمه سته شدله لزوم وارددر . »

ایشته رسام سایی بک ، بکا کوندردیگی مکتوبده اصل بویاکی جلایه دأژ برماقشه آپیور ، دیورده :

« بلکه ادبیاته عائد آماری کتابچی جاکانلرنده آرماق دوعزلی اولیبیلیر . فقط رساملرک ائولری نه بیه او جاکانلرنده آرامه قاتلیرسره کز ، تدقیقکنز یالکشر بر استقامت آلمش اولور . بوندن دولای مقاله کزک درساملرک دأژ اولان قهرمسی یاحتاج تصحیح و یا محتاج توضیحدر . اوت ، بو نوع جاکانلرنده ملیت نامه شی اوله حق ، رسم دنگدنک اوزاق بر طاقم انجوبهلر کورپیورز ، فقط بو رساملرک آتندنه مملکتکده اسس رسام تالایش هانی صنعتکارک امضایی کوردیکیز ؟ »

بو سؤال قارشینده ایچه توده دوشدیکسی اعتراف ایدرم . فی الواقع ، بحث ایتدیکم او بویاکی کاغذرله هر مملکتک سوفاق دیوارلرنده بویاکی کتابچی جاکانلرنده کوردیان علی العاده خلق و رساملرنده باشقه بر شی دکادر ونه صنعتکارلرمله ، نده صنعتلر بر علاقهری وارددر . فقط هر مملکتکده بیوک ملی حاکماری تمثیل ایدن رساملرکده یالکیز بو نوع عوامیندنده تصاوردن عبارت اولدیفنده ادا ایدلمش . بولرک یانی باشنده بر چوق یوکک و کزیده صنعتکارلرک ائولری نه تصادف اولور و بوازلر او مملکتک بدیعات ساحه سنده کترفی ، حیثیتی ، بایلیکک ، چیرکلیکک و غلظته قارشی مدافعه ایدر . زده ایسه ، هنوز بو نوع آثار نونه لرته راست کندنمیدی ایچین ، کوز اوکندده موجود اولان درسلمره ملی صنعتلرک بکله محموللری نظریله باقی اضطرارنده قالیورز .

سوک زمانلرده بر روس رسایی مصطفی کال باشاک قره قلم بر « پورته » سنی یامشیدی . بو « پورته » بونون ققاصنه رغماً غزتملرلرک

یکی مجموعه بر چوخی طرفندن ملی قهرمانک اک کوزل ، اک مفکورو ی رتتالی اولورق قبول ایدلکی ، اقتباس واستنساخ اولدی . ایوم ، مصطفی کال باشاک فوطوغرافلری خارجنده ، انسان ایلله یایلمش بکانه رسایی ده بودر . یکن کون ، دوستلرمدن برنیک آوند ، بر بیات اوشتده ، بنه مصطفی کال باشاک الجیدن کچوک بر « بوست » کورمشدم ؛ واقعا قاصا صابا برشی ایدی ، فقط نظر دقتی جلب ایتدی ؛ « کیم یادی ؟ » دیه صودرد ؛ « بر روس یادی . » دیدیلر . بلکه کتابچی جاکانلرنده کوروب بکنمیدیکز اوزسلری ده یادوسلر ؛ یازمیلر یامشدر . لکن ، ملی مجا- همدیه و ملی ظفره عائد بکانه منتشر آثار صنعت هب بولنردن عبارت اولدیفنی ایچین ، بولنری بنشمه کیم بچوریتنده قالمجیز . زیرا بولنری بنشمه ک فلاکتی ، بزم ایچین « ملی ظفر مزه دأژ هیچ بر شی یایلمادی . » دیک کتندن دها اهنلرده علی سایی بک ، تورک رساملی نامه یایله چی مدافعه لک اک مکلی واک مؤثری انجق بو موضوعه دأژ میانه بر قاج کول اثر وجوده کتیرمکدر . واقعا علی سایی ک :

« بوعصرک رساملی « کنشش چایم » طرزنده مقیم و مستقردر . بو کونک رسایی فووقاق ، چکیکنن هر آسن روزکارده بر هوای استنقال توهم ایدن ییچاره بر « تیپ » دکل ، صنعت حسلرنده ، هر شیدن زبده امین ووقور برخصصیتدر . بوسیانی محیط دوعزورز ، تشویق و ترغیب یاشاتیر و بوکلسیر . « دیور و » بر رسام سرمایه سنک یالکیز قلم و کاغذ ، غزته و مطبعه دن عبارت اولدیفنی احساس ایدیور . بو ، اگر قلم صاحب لرنک فیرجه صاحب لرنده دها مسعود اولدیفنی و دها قولای بر ایش یایدیفنی سوله مک ایچینه ماشیه لزوم کورمیه بچکم و فقط اگر رساملرک کندیلرن بکلین ائولری میدانه چقا مقدمه کتکاسلرنی معذور کوسترمک ایچینسه ، غریز صنعتکاره ، بر چوق فلاماندالی رساملرک حزن و غلوی سرکشتلرنی اوقومسینی توصیه ایدمچکم . واقعا بولر « کنشش چایم » دوریه منسوب دکادرر . لکن بزم رساملرکده بو دوو منسوب اولدیفنی کیم ادا ایدم بیلیر ؟

ی . ق

کتابلر
ازمیرده بر سوسیه - یکن آکی نشر ایدیلن بوکتاب بویوک قهرمانک عقبنده آنادولیده سیاحت ایدن اوج بویوک محررله برکزدنه غزتمچنک ائویدر . کتابده بر محرر کندنه کوره بروظیفه آلمش وارثنی اوکا کوره حاضرلامش . کتابک ایلک